

УДК 351:68:002.8

Ортіна Г.В.,

доцент, д.держ.упр., доцент кафедри менеджменту

Таврійський державний агротехнологічний університет. ortinaganna@gmail.com

Україна, м. Мелітополь

ФІЛОСОФІЯ АНТИКРИЗОВОГО РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У статті наведено та обґрунтовано практичні пропозиції щодо вдосконалення державної політики розвитку реального сектору економіки за рахунок розробки першочергових антикризових заходів щодо стабілізації ситуації в країні.

Встановлено, що вичікувальна антикризова політика є не прийнятною для нашої країни, оскільки вона лише виснажує ресурси країни, посилює руйнування національної господарської системи. Обґрунтовано шляхи подолання економічної кризи, які пов'язані з удосконаленням правової, соціальної, інвестиційної політики держави. Запропоновано нову модель антикризового розвитку економіки, суть якої полягає у формуванні нових пріоритетів забезпечення стійкого рівноважного економічного розвитку на засадах динамічно збалансованої економіки, які сприятимуть стійкому розвитку реального сектору економіки.

Ключові слова: суспільство, креативність, ефективна економка, державна політика, реальний сектор економіки, глобалізація.

Постановка проблеми. Формування державної політики антикризового розвитку реального сектору економіки обумовлено умовами глобалізації та циклічними умовами його розвитку, станом інвестиційного клімату, підвищенням конкурентоспроможності на міжнародних ринках, впливом світових фінансових криз тощо.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних, методологічних засад та розроблення практичних пропозицій щодо вдосконалення державної політики розвитку реального сектору економіки за рахунок розробки першочергових антикризових заходів щодо стабілізації ситуації і пошуку «точок зростання», необхідно вирішити проблеми, пов'язані з браком фінансових коштів, неефективним використанням ресурсів, не конкурентоспроможністю продукції, нестачею каналів збуту, слабкою мотивацією персоналу.

Постійна тенденція до зниження у всіх галузях сектору економіки вимагає рішучих та дієвих рішень з боку держави.

Низька ефективність механізмів державної підтримки та стимулювання інноваційно-інвестиційних процесів у реальному секторі економіки країни гальмують упровадження у виробничий процес нових знань і технологій. Значною проблемою в напрямі активізації процесів розвитку реального сектору економіки в країні є відсутність налагоджених взаємозв'язків між владою, наукою та бізнесом, що ускладнює освоєння результатів науково-дослідних робіт і їх фінансування. Непослідовність державної інноваційної політики та недостатність фінансування значно обмежують можливості господарюючих суб'єктів для їх інноваційно-інвестиційного розвитку.

Розглянуті в науковій літературі механізми антикризової політики є розрізненими та не обґрунтовують концептуальні засади державної політики розвитку реального сектору економіки, яка реалізується в умовах сучасних кризових ситуацій. Для

визначення пріоритетних форм державного впливу на розвиток реального сектору економіки в антикризовій політиці необхідно розробити нові концептуальні підходи до антикризової програми спільних дій держави, науки, бізнесу та суспільства для розвитку реального сектору економіки України.

Сучасні теорії управлінської думки щодо антикризового управління базуються на працях: Ф. Тейлора, Л. Гілбрейта, Л. Рейлі, П. Стоуна, Дж. Робінсона, Ч. Чемберлена та інших. Динаміку, сучасні форми, особливості глобального конкурентного середовища, формування заходів державної політики щодо забезпечення конкурентних переваг досліджували такі вчені, як: О. Дацій, Л. Антонова, В. Бакуменко, Л. Барановський, О. Белов, Х. Берне, І. Бінько, М. Болдуєв, Б. Бузан, О. Власюк, В. Волошин, В. Геєць, Б. Грієр, Х. Моргензан, П. Ноак, О. Новикова, Л. Олвей, Я. Орленко, С. Пирожков, Г. Пастернак-Таранущенко, В. Пономаренко, В. Пономарьов, П. Пригунов, В. Сенчагов, В. Сідак, А. Сухоруков, В. Шлемко, Р. Олексенко та інші.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові прийоми досліджень і спеціальні методи, що ґрунтуються на сучасних наукових засадах управлінської, економічної та споріднених з ними наук. У роботі використано: абстрактно-логічний метод, методи аналізу і синтезу, аналітичного моделювання, системний підхід та інші.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна система має траєкторію рівноваги, якщо вона підтримує стабільно деякий стан. Позитивна чи негативна оцінка такого стану (і траєкторії рівноваги) може бути надана у зв'язку з оцінкою соціально-економічних наслідків такої траєкторії. Рівноважний підхід в економічних дослідженнях запозичений з природничих наук і поширений в основному в економіко-математичному моделюванні. Вальрас Л. (1834–1910) – французький економіст, автор теорії загальної рівноваги

розглядав ринкову економіку як систему, потенційно здатну досягати рівноваги на основі попиту і пропозиції. Головне в його творчості – побудова загальної теорії макроекономічної рівноваги [5; 12].

Наступник Л. Вальраса, В. Парето (1848–1923) почав розглядати динамічну рівновагу, при якому змінюються всі параметри економіки. Парето В. побудував динамічну систему макроекономічної рівноваги та з'ясував, що поняття ефективного стану економіки і конкуренції є взаємопов'язаними. Довгострокову рівновагу досконалої конкуренції створює оптимальний розподіл ресурсів [3; 9].

Для того, щоб радикально змінити кризову ситуацію і розробити першочергові антикризові заходи щодо стабілізації ситуації і пошуку «точок зростання», необхідно вирішити проблеми, пов'язані з браком фінансових коштів; неефективним використанням ресурсів; не конкурентоспроможністю продукції, нестачею каналів збуту; слабкою мотивацією і апробацією персоналу. Постійна тенденція до зниження у всіх галузях сектору економіки вимагає рішучих та дієвих рішень з боку держави [5; 8].

Щоб пом'якшити такі тенденції в економіці України в цілому та реальному секторі зокрема, необхідно розробити і реалізувати ключові антикризові заходи, спрямовані на підтримку найбільш важливих соціально-економічних сфер, що потребують вирішення поставлених завдань з прагматичним підходом і урахуванням сучасної ситуації. Серед них:

- підтримка соціальної стабільності та забезпечення повноцінного соціального захисту населення;
- підтримка економіки, забезпечення стабілізації розвитку позитивних тенденцій;

Активізація модернізаційної політики, що представляє собою формування необхідних економічних умов для переходу від антикризового режиму до модернізації (макроекономічна стабільність, вдосконалення економічних інститутів, забезпечення ділової активності), а саме:

- стимулювання інноваційної та інвестиційної активності в економіці;
- додаткове стимулювання внутрішнього попиту на продукцію вітчизняного виробництва;
- поліпшення ситуації в депресивних регіонах і створення нових регіональних «точок зростання»;
- формування власного наукового капіталу за рахунок стимулювання креативної молоді тощо [8].

Модернізаційний підхід означає проектування нових систем з урахуванням аналогічного вітчизняного та зарубіжного досвіду. Для того, щоб модернізація не перетворилася на докорінну перебудову та руйнацію, це проектування має відбуватися в три етапи:

- розробка деталізованої концепції перетворень у відповідній сфері;
- реалізація концепції перетворень на соціальних моделях (на локальних прикладах);
- масоване впровадження – тиражування успішних моделей з поступовою заміною колишніх систем.

Модернізація передбачає рішучість створювати нове суспільство (у вигляді епіцентрів «нового життя») без превентивно-революційного руйнування старого. Дії по

реалізації модернізаційних заходів на рівні уряду полягають в наступному:

- диверсифікація економіки, підтримка внутрішнього попиту;
- створення нових сучасних виробництв (формування за участю державних корпорацій та інших інститутів розвитку і банків з державною підтримкою);
- стимулювання інноваційної активності в економіці (створення дорадчого органу при Уряді з модернізації економіки країни);
- розвиток ключових високотехнологічних та інфраструктурних галузей економіки (авіабудування і космічна галузь, оборонно-промисловий комплекс, електроніка і транспортна система);
- формування довгострокового кредитування в економіці;
- модернізація фінансової системи України;
- розвиток людського капіталу;
- реструктуризація державного сектору економіки, активізація приватизації та реформування бюджетної сфери;

Розширення обсягу наданої ліквідності, масштабів бюджетного стимулювання економіки, поступовий перехід до політики посткризового розвитку і формування стабільних макроекономічних умов для перспективного економічного розвитку [11].

Всі вище перелічені напрями антикризових заходів є сприятливими для української економіки, будуть сприяти активній розбудові нації [1; 2]. Разом з тим, для того, щоб Україна могла пом'якшити вплив кризи і надалі вийти з неї з найменшими втратами та витратами за наміченим інноваційним шляхом економічного стійкого зростання, необхідно в першочерговому порядку відмовитися від колишньої політики і перейти до технічного переозброєння індустрії та впровадженню інновацій в реальному секторі економіки [7]. Досягнення таких цілей і позитивних макроекономічних показників в рамках ефективного реалізації антикризових заходів потребує:

- провести аналіз причин кризи, пов'язаних не тільки з тенденціями і стратегією макроекономічного розвитку світової економіки, але й з помилками в системі управління, а також стрімкістю інноваційної та інвестиційної політик;
- спрогнозувати наслідки кризи, які можуть бути як позитивними, так і негативними (виведення економіки на новий шлях розвитку або її руйнування, оздоровлення або виникнення нової кризи);
- вирішити практичні завдання, які ґрунтуються на ретельній розробці плану послідовних дій та прийнятті точних об'єктивних управлінських рішень в режимі реального часу, з урахуванням швидкої зміни світової економічної ситуації;
- удосконалити нормативно-правову базу, що стосується не тільки антикризового управління, а й усіх сфер розвитку економіки країни;
- здійснювати підтримку виробництва як фінансову, так і науково-технічну (розвиток наукової сфери, впровадження інноваційних технологій);
- стимулювати споживчий попит [10].

Таким чином, для реалізації ефективної антикризової політики держави необхідно цілеспрямовано діяти на погашення епіцентрів кризи і за допомогою спеціальних властивостей та пріоритетних напрямів здійснювати якісну, державну, інноваційну та модернізаційну політику країни. При цьому, вичікувальна антикризова політика є не прийнятною для нашої країни, вона лише виснажить ресурси країни, посиливши враження кризою національної господарської системи. Тому необхідно виробити єдину модель сталого антикризового соціально-економічного розвитку країни.

Стійкість економічної системи визначається балансом між з'єднуючими зв'язками і такими, що виводять її з стійкого стану флуктуації. У разі виходу за межі стійкого розвитку система виявляється в точці біфуркації.

Саме тут відбувається процедура вибору шляху еволюції в результаті навіть незначної флуктуації, перехід системи до нового стану і зміна шляху розвитку.

У точці біфуркації велике значення відводиться випадковим факторам, які можуть направити систему на шлях як прогресивних, так і регресивних структурно-технологічних зрушень. Саме в точці біфуркації інновації стають рушійним чинником нового економічного циклу. Підтримка стійкого стану економічної системи в мінливих умовах є механізмом її еволюції, а механізм взаємодії системи із зовнішнім середовищем базується на потоках взаємної інформації.

Забезпечення збалансованості в сучасних умовах є передумовою підвищення ефективності виробництва і темпів економічного зростання. Тривале існування, стабільність, стійкість різних диспропорцій і дисбалансів в економіці є неприпустимими.

Динамічна рівновага економіки і важелі його досягнення вивчають як кейнсіанська, так і неокласична теорія. У вузькому розумінні неокейнсіанці висунули кілька проблем: проблему динамічної рівноваги, питання довгострокових і короткострокових відхилень від динамічної рівноваги і циклічних коливань.

Характерна риса рівноважного підходу – спроба врахувати передумову, що будь-яке економічне явище, тенденція – формуються в результаті взаємодії економічних суб'єктів, які можуть мати різні (найчастіше суперечливі) інтереси. Моделі рівноваги можна розглядати як формалізацію правил пошуку розумного компромісу між різними учасниками економічного процесу.

Розробляючи загальну концепцію збалансованості виробництва, необхідно враховувати потребу його прискорення та підвищення ролі людського фактору, залучення в цей процес всіх учасників процесу відтворення. Під «учасниками», «агентами», «суб'єктами» відтворення розуміється організований людський фактор, тобто складна горизонтально-вертикальна взаємодія і взаємозалежність: а) єдиного центру господарювання; б) економічних організацій в широкому сенсі; в) індивідів.

Суб'єктом стійкого рівноважного, збалансованого розвитку є людина, яка повинна брати участь у процесах, що формують сферу його життєдіяльності, сприяти прийняттю та реалізації рішень, контролювати

їх виконання. Оскільки кожен з цих рівнів впливає на загальний результат функціонування всієї системи, то досягнення пропорційності або збалансованості – це результат поведінки всіх активних суб'єктів, їх спрямованості до балансування, рівності, пропорції (компромісу). По суті, вони мають бути зацікавлені в локально-глобальній пропорційності. Тим самим сутнісні умови збалансованості в системі виробничих відносин визначають базові економічні інтереси всіх суб'єктів відтворення.

Збалансованість як здійснення рівноваги системи суспільного виробництва повинна мати загальні (єдині) критерії як з боку ресурсів, так і з боку потреб. Розглядаючи пропорційність і збалансованість через призму людського чинника розвитку економіки, особливе значення ми надаємо виробничим відносинам, і насамперед тим, які визначають становище учасників відтворювального процесу, характеристики їх життєдіяльності, її результати (у тому числі пропорції або диспропорції, баланси або дисбаланси) в динаміці.

Саме виробничі відносини та їх закономірності, взяті в систему, виступають передумовами, а конкретні господарські форми як відображення виробничих відносин – безпосередніми умовами досягнення пропорційності і збалансованості розвитку продуктивних сил, національної економіки в цілому.

Свідомий вибір у встановленні пропорційності виступає у формі збалансованості. Збалансованість – як відповідність між господарськими потребами і наявними для їх задоволення ресурсами, а основна ознака порушення збалансованості – це явища дефіциту або профіциту ресурсів.

Здійснення збалансованості означає, що виробництво ведеться ефективно (з погляду кінцевої ефективності), раціонально використовуються ресурси, продукція за обсягом, структурою і своїми властивостями відповідає суспільній потребі, що викликала її виробництво. Суспільно-економічний центр враховує зміну суспільних потреб.

Необхідно відзначити, що за оцінками експертів міжнародних фінансово-економічних інституцій, в найближчому десятилітті світ очікує незначне економічне зростання і нестабільність сировинних ринків. У подібних умовах, враховуючи втрату суверенітету над частиною своєї території (частина старопромислового регіону), Україна більше не зможе покладатися на достатній рівень доходів від експорту металургійної продукції та сировини, так само як і на необхідний рівень залучення капіталу, який раніше виступав джерелом кредитів та інвестицій. Нова реальність змушує Україну покладатися на внутрішні джерела економічного зростання, головними з яких стануть споживчі витрати.

Споживчий попит повинен стимулюватися стійким зростанням реальних доходів населення і споживчого кредитування, що в сучасних умовах виглядає скрутним. Збільшення споживчих витрат дасть імпульс промислового виробництва, яке випередить економіку за темпами зростання.

В свою чергу, зростання промислового виробництва сприятиме збільшенню реальних доходів населення,

а, отже, споживання та виробництво будуть підживлювати один одного. Проте у відсутність високих прибутків від експорту темпи зростання української економіки будуть далекі від рекордних.

Динамічна рівновага, що лежить в основі збалансованості, в умовах постійного вдосконалення виробничих відносин має бути не негативною – «попит – пропозиція», а позитивною – «виробництво - потреби». Розглядаючи потребу як явище суспільного життя, слід бачити насамперед об'єктивний процес її визрівання, розвитку і задоволення – перетворення на свою протилежність (або інша якість, здатність людини).

Для забезпечення реалізації процесу інноваційної модернізації реального сектору економіки необхідним є корегування оподаткування з основних його видів, зокрема виключення подвійного оподаткування, скорочення процесів перекидання податків, визнання де-юре податкового планування, особливостей місцевого оподаткування залежно від економічного і податкового потенціалу, запровадження пропорційних доходам розмірів страхових внесків, справляння ПДВ безпосередньо з доданої вартості без використання вихарування, застосування галузевої (залежно від рентабельності) ставки податку на прибуток, звільнення малого підприємництва та самозайнятості від оподаткування на 3-5 років. Тільки при податковому стимулюванні інноваційної діяльності та економічних методів і механізмів регулювання та управління можна забезпечити модернізацію та стійкі збалансовані темпи економічного зростання [13; 14].

Для розвитку посткризової моделі української економіки було б доречним створення високотехнологічних малих підприємств-сателітів у науково-технічній та інноваційній сферах, утворених великими корпораціями. Очевидно, що імпульс до інновацій, через інвестиційні ресурси, мають задавати великі компанії, залучаючи діючі малі підприємства для попередньої апробації нових технологій і продуктів. Такі властивості малого та середнього підприємництва, як гнучкість і здатність до швидкого оновлення дають змогу стимулювати ефективність великих корпорацій і холдингів.

Стійкий розвиток як процес представляється новим типом функціонування цивілізації, при якому задоволення життєвих потреб населення здійснюється без шкоди для майбутніх поколінь. Матеріальною основою стійкого розвитку економіки служать природні ресурси і технологічні процеси їх використання. При цьому доводиться рахуватися з можливістю та ймовірністю втрати стійкості господарської системи, адже руйнування однієї її структури і створення іншої – неодмінні атрибути економічних параметрів її стану. Їх потрібно оцінювати на доступних для цього етапах очікуваних або раптових впливів внутрішніх або зовнішніх джерел.

Основними напрямками антикризового економічного розвитку, повинна стати модель антикризової інноваційної модернізації реального сектору економіки, заснована, перш за все на стимулюванні формування в українській економіці інституційних основ нового шостого технологічного укладу, ресурсним

забезпеченням якого є розвиток економіки знань і всебічний розвиток людського капіталу [6].

Для України, з урахуванням об'єктивних тенденцій її економіки, більш прийнятною є модель, заснована на використанні власного науково-технічного потенціалу, із залученням іноземних інвестицій і технологій [4;7].

Висновки і перспективи подальших пошуків. Таким чином, становлення нової моделі антикризового розвитку і формування нових пріоритетів передбачає забезпечення стійкого рівноважного економічного розвитку, динамічно збалансованої економіки.

Запропоновані заходи і модель сприятимуть формуванню такої антикризової стратегії розвитку реального сектору економіки, яка забезпечить конкурентоспроможність України в сучасному світі, стійкість її фінансової системи до перманентних коливань світової економіки і при цьому дозволить послідовно підвищувати добробут громадян України. А економічна криза є за своєю суттю насамперед природним механізмом, який виявляє недоліки економіки, помилки і усуває диспропорції, що нагромадилися в попередній період. У цьому сенсі він є об'єктивним неминучим і необхідним процесом економічної корекції, виконуючим корисну економічну функцію.

Література

1. Матвієнко Т.А. Організація підтримки розвитку приватного аграрного страхування в Україні на основі досвіду розвинених країн [Електронний ресурс] / Т.А. Матвієнко. – Режим доступу: http://www.library.dgtu.donetsk.ua/fem/vip33-2/33-2_25.pdf.
2. Матвієнко Т.А. Вплив відтоку наукових кадрів на стан науково-технічної діяльності в Україні в умовах глобалізації економіки / Т.А. Матвієнко // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. – 2012. – Вип. 12. – С.100-106.
3. Олексенко Ф.І. Методичні підходи до формування конкурентоспроможності підприємства / Ф.І. Олексенко // Держава та регіони. – 2007. – № 2. – С.172-174.
4. Олексенко Ф.І. Методичні підходи щодо формування конкурентоздатності продукції // Економіка та держава. – 2007. – №5. – С.48-50.
5. Олексенко Ф.І. Особливості державного регулювання ринку м'яса в Україні / Ф.І. Олексенко // Актуальні проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку економіки України: матеріали наук.-практ. конф. 27 листопада 2007 р. – Х.: Вид-во ХАПІ НАДУ „Магістр», 2007. – С.367-368.
6. Олексенко Ф.І. Особливості формування світоглядних цінностей креативних підприємців в умовах глобальних викликів та трендів розвитку сучасного світу. Мелітополь: ФОРТ Однорог ПП.В. 2017. 228 с.
7. Олексенко Ф.І. Філософія ринкових відносин. Становлення та розвиток в Україні в період глобалізації та інформаційної революції: соціально-філософський аналіз / Ф.І. Олексенко. – Київ: Знання України, 2013. – 367 с.
8. Ортіна Т.В. Антикризовий потенціал реального сектору економіки / Т.В. Ортіна // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 18. – С.81-84.
9. Ортіна Т.В. Вплив інтеграційних відносин на формування стратегії розвитку реального сектору економіки / Т.В. Ортіна // Європейський вектор економічного розвитку. – 2014. – № 1(16). – С.129-134.

10. Ортіна Т.В. Кластеризація як напрям реалізації державної антикризової стратегії розвитку реального сектора економіки [Електронний ресурс] / Т.В. Ортіна // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2017. – № 4. – Режим доступу до журналу: <http://www.du.nauka.com.ua>.

11. Ортіна Т.В. Модернізація реального сектора економіки як стратегічний напрям промислової політики держави / Т.В. Ортіна // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 12. – С.40-43.

12. Ортіна Т.В. Обґрунтування концептуального підходу до формування та реалізації державної політики антикризового розвитку реального сектора економіки / Т.В. Ортіна // Економіка та держава : наук.-практ. журнал. – 2013. – № 11. – С. 29-32.

13. Шквіря Н.О. Збалансована система показників як інструмент стратегічного управління підприємством / Н.О. Шквіря // Збірник наукових праць Шаврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Аюкс», 2012. – № 2(18). – С.328-334.

14. Шквіря Н.О. Розвиток інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (економіка сільського господарства і АПК)» / Н.О. Шквіря. – С., 2009. – 22 с.

References

1. Matviyenko, G.A. (2010), «Organization of support for the development of private agrarian insurance in Ukraine based on the experience of developed countries», available at: http://www.library.dgtu.donetsk.ua/fem/vip33-2/33-2_25.pdf

2. Matviyenko, G.A. (2012), «Influence of outflow of scientific personnel on the state of scientific and technical activity in Ukraine in the conditions of globalization of the economy 2», *Naukoviy visnik Akademiyi municipalnogo upravlinnya, Seriya : Ekonomika*, no. 12, pp.100-106

3. Oleksenko, R.I. (2007), «Methodical approaches to formation of enterprise competitiveness», *Derzhava ta regioni*, no.2, pp.172-174.

4. Oleksenko, R.I. (2007) «Methodical approaches to formation of product competitiveness», *Ekonomika ta derzhava*, no.5, pp.48–50.

5. Oleksenko, R.I. (2013), *Filosofiya rinkovih vidnosin. Stanovlennya ta rozvitok v Ukraini v period globalizatsiyi ta informatsionoyi revolyuciyi: socialno-filosofskij analiz [Philosophy of*

market relations. Formation and development in Ukraine during the period of globalization and information revolution: socio-philosophical analysis], *Znannya Ukraini*, Kyiv, Ukraine, 367p.

6. Oleksenko, R.I. (2017), *Osoblivosti formuvannya svitoglyadnih cinnostej kreativnih pidpriyemciv v umovah globalnih viklikiv ta trendiv rozvitku suchasnogo svitu [Features of formation of ideological values of creative entrepreneurs in the conditions of global challenges and trends of development of the modern world]*, *FOF Odnorog*, Melitopol, Ukraine, 228p.

7. Oleksenko, R.I. (2007), «Features of state regulation of the meat market in Ukraine», *Aktualniprobleminnovatsijno-investitsijnogorozvitkuekonomikiUkrayini: materialnaukovo-praktichnoyikonferenciyi [Actual problems of innovations and investments in the development of economics in Ukraine: material naukovo-praktichnoyikonferenciyi]*, (Harkiv, 27 November 2007), *Har'NADU «Magistr»*, pp.367-368

8. Ortina, G.V. (2013), «Anti-crisis potential of the real sector of the economy», *Investitsiyi: praktika ta dosvid*, no.18, pp.81-84.

9. Ortina, G.V. (2014), «Influence of integration relations on formation of the strategy of development of the real sector of the economy», *Yevropejskij vector ekonomichnogo rozvitku*, no.1(16), pp.129–134.

10. Ortina, G.V. (2017), «Clustering as a direction of realization of the state anti-crisis strategy for the development of the real sector of the economy», available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1103>

11. Ortina, G.V. (2013), «Modernization of the real sector of the economy as a strategic direction of the industrial policy of the state», *Investitsiyi: praktika ta dosvid*, no.12, pp.40-43.

12. Ortina, G.V. (2013), «Substantiation of the conceptual approach to the formation and implementation of the state policy of crisis-based development of the real economy sector», *Ekonomika ta derzhava: naukovo-praktichnijzhurnal*, no.11, pp.29-32.

13. Shkviya, N.O. (2012), «Balanced system of indicators as an instrument of strategic management of an enterprise», *Zbirnik naukovih prac Tavriiskogo derjavnogo agrotehnologichnogo universitetu, Seriya: Ekonomichni Nauky*, issue 2(18), pp.328-334.

14. Shkviya, N.O. (2009), «Development of agricultural enterprises innovative activity», *The sis abstract of Cand. Sc. (Econ.)*, 08.00.04, *Nacionalnij universitet bioresursiv i prirodozrystuvannya Ukraini – pivdennij filial «Krimskij agrotehnologichnij universitet»*, Simferopol

Ortina G.V.,

Associate Professor, Doctor of Science in State Management, Associate Professor, Department of Management
Tavriya State Agrotechnological University, ortinaganna@gmail.com

Ukraine, Melitopol

PHILOSOPHY OF ANTI-CRISIS DEVELOPMENT OF THE REAL ECONOMY SECTOR UNDER GLOBALIZATION CONDITIONS

The article presents and substantiates practical proposals for the improvement of the state policy of development of the real sector of the economy through the development of the first-rate anti-crisis measures to stabilize the situation in the country.

It has been established that the anticipating anti-crisis policy is not acceptable to our country, because it only exhausts the resources of the country, increases the destruction of the national economic system. The ways of overcoming the economic crisis that are connected with the improvement of the legal, social, investment policy of the state are substantiated. A new model of anti-crisis economic development is proposed, the essence of which is the formation of new priorities for ensuring sustainable equilibrium economic development on the basis of a dynamically balanced economy that will contribute to the sustainable development of the real sector of the economy.

Key words: society, creativity, efficient housekeeper, state policy, real economy, globalization.